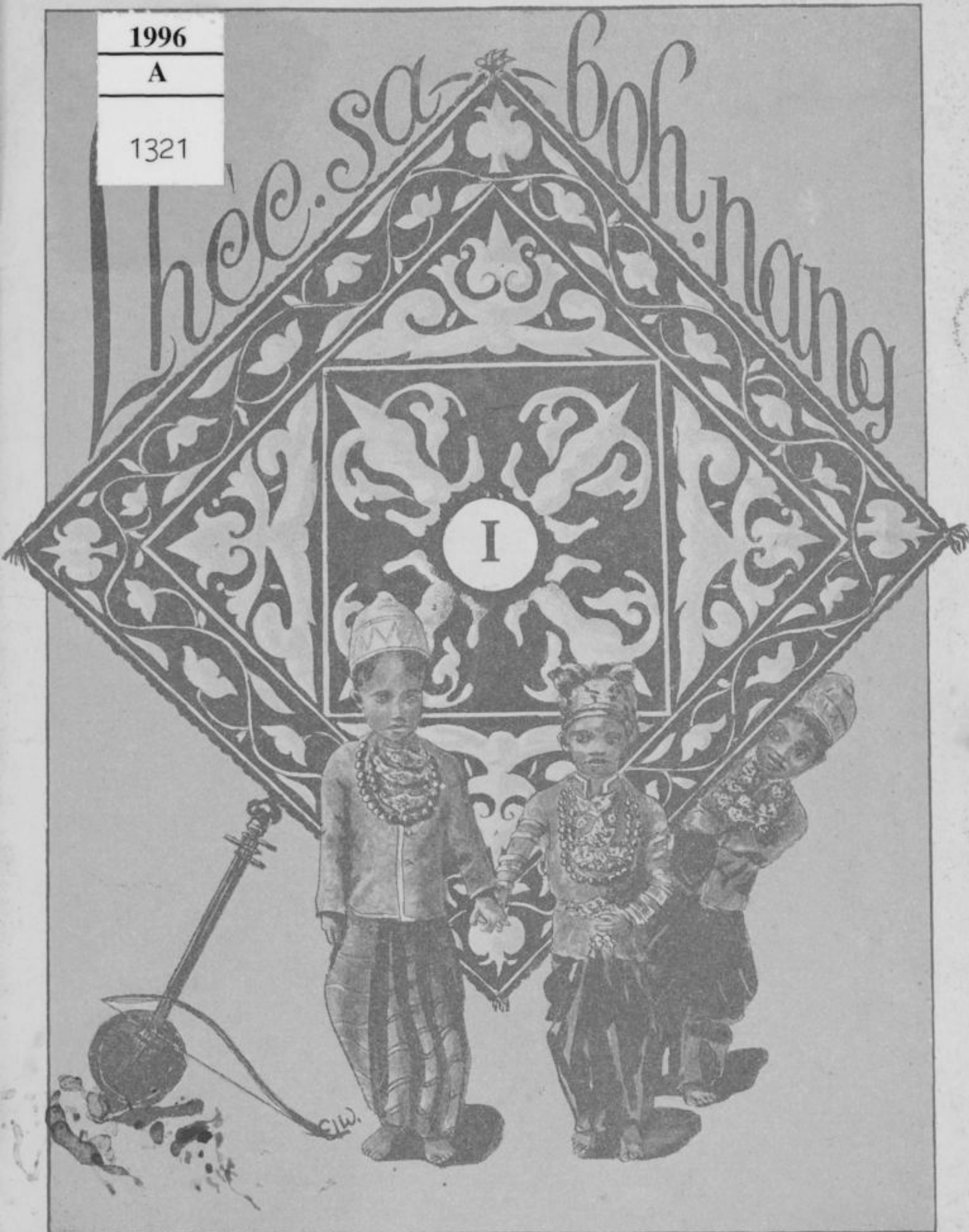

GEUPEUTEUBIET LÉ J. B. WOLTERS
GRONINGEN — DEN HAAG — BATAVIA — 1932
Gang Scott 5

BIBLIOTHEEK KITLV
0128 1367

Terima dari Depôt pada tanggal ....

Moelaï dipakai pada tanggal ....

Tida' terpakai lagi moelaï tanggal ....

LHÈE SABOH NANG

(NEUBEUET KEU ANEU' MIET GLAIH MEUJOEB)

GEURIKA LÉ

L. DE VRIES

NGON

HADJI ABOEBAKAR

REUNTÉH PEUTAMA

GEUPEUTEUBIET LÉ

J. B. WOLTERS' UITGEVERS-MAATSCHAPPIJ N.V.

GRONINGEN – DEN HAAG – BATAVIA – 1932

Gang Scott 5

BOEKDRUKKERIJ VAN J. B. WOLTERS

POENTJA NARIT.

Njoëkeu saboh barō leungka niba' saboh karang kitab beuet basa Atjèh njang teungoh kamoë koerangan. Mangat that até kamoë meuteumeung peuteubiet djilét njang phōn njoë. Bitpi djilét njang la'én mantong teungoh kamoë rika, kamoëteu harab moedah-moedahan kitab njoë é' djipeutō' ban njang geuhadjat djipeusampōreuna bang njang geukasad.

L. DE VRIES.
HADJI ABOEBAKAR.

Weltevreden, 20 September 1930.

1. Manoë.

,,Da! Da!"

,,Da hana diroemoh", kheun ma.

,,Ho ka?"

,,Ka leupaih ba' sikoela."

Na tréb si'at kheun ma lom: ,,Keunoë dja' manoë, Gam. Mangat lheueh-lheueh. Oeroë ka djoela. Ma keumeung dja' moentèe."

Si Gam beudoh bagaih-bagaih. Ladjoe djidja' ngon ma ba' mon.

,,Ma, lōn dja' sadjan," kheun si Gam.

,,Meu bè' katadjō keudéh-keunoë."

,,Han, ma. Lōn patéh peue njang neukheun."

,,Katém toempōh ma keumiet mano' euntreu'?"

,,Lōn tém ma, lōn tém."

Trō' ba' mòn, ma soeet badjèe si Gam. Teuma geutjrōng ie saboh tima geuplè ateueh si Gam.

,,Alah sidjoee' raja, ma," kheun si Gam.

Ma geu'oeet kalang si Gam. Phōn-phōn han djitém theun. Djimoë ngon djimeulawan.

Teuma kheun ma: ,,Meungnjo meunan gohlom raje' si Gam. Peue tjit kakheun kah ka raje'! Mantong lagoë kamoë! Aneu' njang ka raje' hana djimoë lé geupoemanoë. Kalon da, na tom djimoë!"

Si Gam seungab. Ma goesoee' sabōn ba' badandji.

---

2. Dja' moentèe.

Lheueh geupoemanoë, si Gam geutingkoee lé ma. Ladjoe geupeu'é' oeroemoh geudja' peusō' badjèe. Teuma geupeutrōn oedapoe geubri boe. Boe saboh tjapah geupeudoee' dikeue si Gam. Eungkōt sikra' geubōh ba' binèh pingan. Si' iréh eungkōt soerè njang hana keu'eueng.

Si Gam padjōh boe mangat raja.

,,E bè' geuseungeu eungkōt mantòng'', kheun ma. ,,Beu na geusoeeb boe meudjan-djan.''

Ma pi geupadjōh boe meusigo. Tapi jah tan. Gobnjan ka leupah oeblang.

'Oh lheueh boe ma pi geudja' tòb padé. Si Gam geuba sadjan, soë parōh mano'.

Ba' djeungki ka na oereueng. Matjoet ngòn si Manja'. Matjoet pi keumeung moentèe tjit. Meutoempōh-toempōh ngong ma si Gam.

Njang phōn geutob padé matjoet. Sabab padé gobnjan ka masa' geu'adèe baroë. Padé ma si Gam goh lom. Djinoë geukeumeung adèe.

Ma si Gam geuleueng tika si'ōn dileuen. Diateueh njan geuplè padé saboh eumpang.

Teuma geusiseue doea-doea ngon matjoet. Si Gam ngon si Manja' pi toelōng lireue tjit.

Sira geudjō' reunong siba', kheun matjoet ba' aneu'geu:

,,Kah, Manja', keumiet mano' sinoë ngon lémkeu. Njoë reunong ngon kapoemarōh. Meu' 'èn beu gèt-gèt bè' moepaké-paké, beh!"

Lheueh njan matjoet ngon ma si Gam geudja' moentèe. Tinggaj si Gam sinan doea ngon si Manja' kawaj padé.

---

3. Keumiet mano'.

,,Oeeeë' . . . .! Oeeeë' . . . .! Han djiwèh lé mano' njoë!", kheun si Gam.

,,Sssjt . . . .! Sssjt . . . .! Wèh keudéh, haj mano' tjilaka," kheun po Manja'.

Ban doea soenggōh that keumiet mano'. Pat njang deuih djigeulawa ngon batèe. Tapi mano' djiteuka tjit.

Oeroë ho taré' lé. Si Manja' ka meunjeum hè'. Djidja' oejoeb ba' djambèe. Djidoee' sikeudjab ateueh toeko' oe. Reunong djimat ba' djaroë. Sigo-go djigawang tjit mano' ngon reunong njan.

Si Gam mantong djeumot. Mantong djiploeeng sagoë njoë sagoë djéh peulét mano'. Teungoh-teungoh si Gam poemeulét, djideungo si Manja' kli'.

,,Lém Gam! Lém Gam!" kheun si Manja'. ,,Neudja' keunoë! Neungieng njoë. Hana koetoe-peue dhiet silagoëna. Boelèe lagèe boelèe beuloe-doe. Bagaih, lém Gam. Njoë ka djidja'."

Si Gam djiploeeng keunan.

,,E keubit njo gèt that! Boelèedji moebagoë-bagoë. Mirah na, koenèng na, hidjō pi na tjit batjoet-batjoet."

,,Lagèe soetra, kon lém?"

,,Mè noë koetjo', mangat tapoewoë."

Si Gam djikeumeung mat binatang njan.

,,Peue njan?" tanjong da si Gam, njang teuka keunan jōh njan. Da ban lami woë ba' sikoela.

,,Njoë da neukalonkeu. Peue binatang njoë gèt that?"

Da si Gam kalon 'oh toë. Da teukeudjōt.

---

4. Peunajah.

,,Aneu' tjilaka!," kheun da sira djikli'. ,,Kawèh beu djeu'ōh, Manja'. Bè' kamat, Gam. Njan oelat moeboelèe. Bisa raja. Meungnjo keunong boelèedji ba' geutanjoë, kon wajang gataj. Minah, mangat da poh djih."

Si Gam ngon si Manja' tahe. Ban doea hana haba sapeue.

Dadji tjo' ranténg djambèe sikra'. Ngon rantèng njan djipoh oelat. Oelat pi maté. Teuma ban lhèe doee' kalon bangké oelat njan.

,,Njoëkeu boelèe njoë," kheun da. Da toenjo' ngon kajèe ba' badan oelat njan. ,,Meungnjo keunong ba' geutanjoë leuho raja. Bè' kamat-mat binatang njang lagèe njoë, beh!"

Teungoh aneu' miet njan pilèt oelat, trō' ma. Ma geu'eu mano' le that ba' padé. Padé hana soë kawaj lé. Si Gam ngon si Manja' geukalon teudoee' joeb ba' djambèe. Didjeu'ōh kon kheun ma:

,,Oee mano' oee,
Tjo' minjeu' oerōt takoee.
Laloë si Gam ba' poemeunab,
Padé ranab ka mano' tjoee.
Oee mano' oee!"

Bandoem aneu' miet njan kalon ba' padé. Njo bit le that mano'. Si Gam ploeeng bagaih dja' parōh. Lheueh njan djiriwang ba' ma. Kheun ma: ,,Djeumot that aneu' lōn.'' Si Gam geutjōm lé ma.

Teuma ma geusoeet saboh patè lam seuningkoee. Geubri keu si Gam ngon si Manja'.

,,Njoë peunajah ma bri. Padjōh doea-doea,' beh!'

Si Gam djiboeka patè. Peue lam patè njan? Djeuleupa'.

Mangat that até si Gam.

,,Singoh-ngoh,'' kheun si Gam, ,,bah koetém lom keumiet padé, mangat meuteumeung lom djeuleupa' ''.

---

5. Pantōn peu'ingat.

Ta'é̊ oeglé tadja' koh kajèe,
Boh timon kirèe talhab ngon saka.
Meung han tapatéh nasihat goerèe,
Pagé meuteumèe apoej noeraka.

Koenèng boengong djeumpa mirah,
Sidjaloh reubah dalam paja.
Meunjo keunong seurapa nang mbah,
Gadoh toeah ngon bahgia.

Meungnjo meuheutteu keu tjoegong,
Beu tréb tadong ranto Wojla.
Meungnjo meuheutteu keu tjarong,
Dja' lèh tamong ba' sikoela.

---

6. Adoë ngon a.

,,Kah, Banat, padjan kawoë?" tanjong ma ba' da si Gam.

,,Ban lami, ma".

,,Si Poetéh, ho?" tanjong lom ma.

,,Si Poetéh djiwoë rèt keudè. Sabé-sabé aneu' miet agam. Di lōn rèt lampōih lém Saman."

Si Poetéh aneu' ma njang teungoh. Adoë di si Banat, adoeen di si Gam. Sithōn toeha si Banat ba' si Poetéh. Djih djinoë djidoee' ba' glaih doea. Si Banat ka ba' glaih lhèë. Tjit njankeu lhèë droë sagaj aneu' ma.

,,Goh lomkeu trō' kawoë oe roemoh, Banat?"

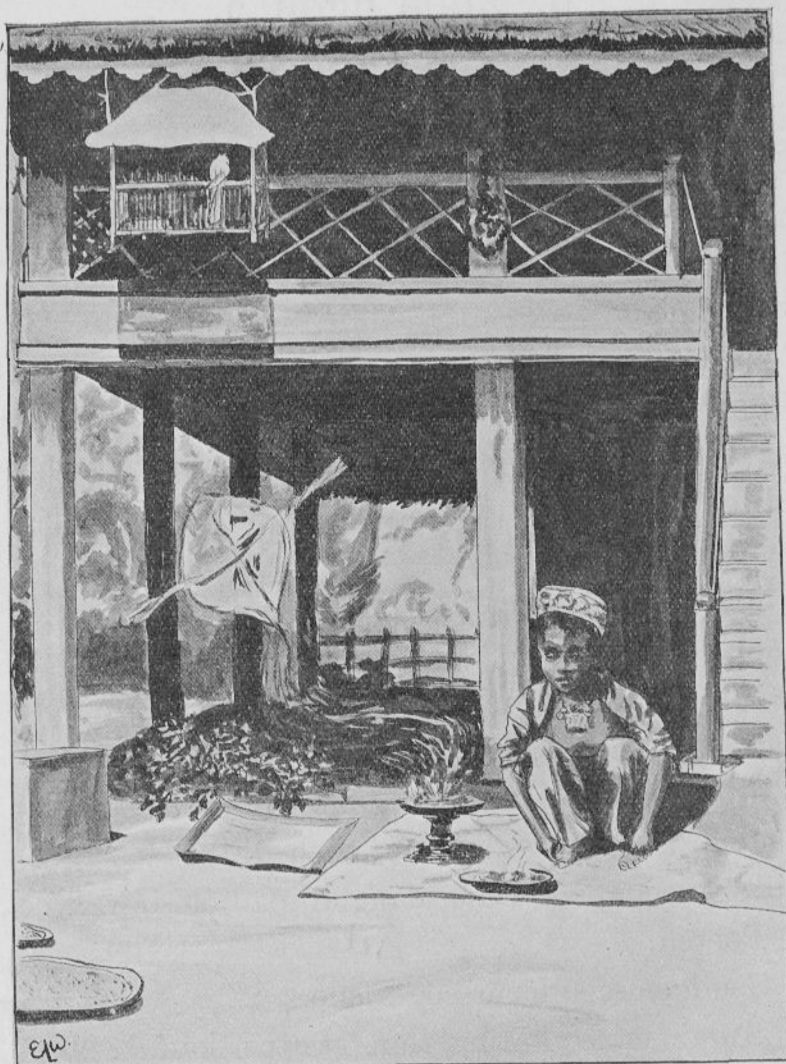
,,Goh, ma."

,,Bōh dja' lèh woë padjōh boe, mangat djeuet kabantoe ma si'at."

Si Banat djiwoë oeroemoh. Alat sikoela dji-keubah ateueh sandéng. Lheueh djitoeka badjèe, djitrōn oedapoe. Dang-dang djipadjōh boe, woë si Poetéh.

Geudoem-geudoem soe aleue.

,,Ada' hana katinggrom wa'tèe kadja', han djeuet?" kheun da.

„Da! Da!" kheun si Poetéh, „neubri beuneung droëneu batjoet."

„Keupeue?"

„Lōnmeung ikat roengka geulajang."

„O, njankeu sabab djoela trō' oeroemoh. Kadja' mita roengka geulajang dilèe. Hana beuneung! Beuneung kèe tjit tinggaj sikhan padō' treu'. Ngon peue koesrat rindo singoh, meungnjo koebri keu kah?"

„Meu batjoet mantong."

„Bōh djeuet koedjō' meu sihaih. Dja' lèh padjōh boe bagaih, na' djeuet tadja' bantoe ma."

„Ho ka geudja' roë ma?"

„Geudja' tob padé."

Si Poetéh dji'iem droë. Lheueh srah djaroë ladjoe djisoeeb boe. Boe njang ka geubōh lam pingan lé dadji. Bit pi teungoh padjōh boe, atédji ho la'én. Dji' ingat geulajang jang teungoh djipeugèt. Pakri é' gèt djitém é' geulajang njan atawa han.

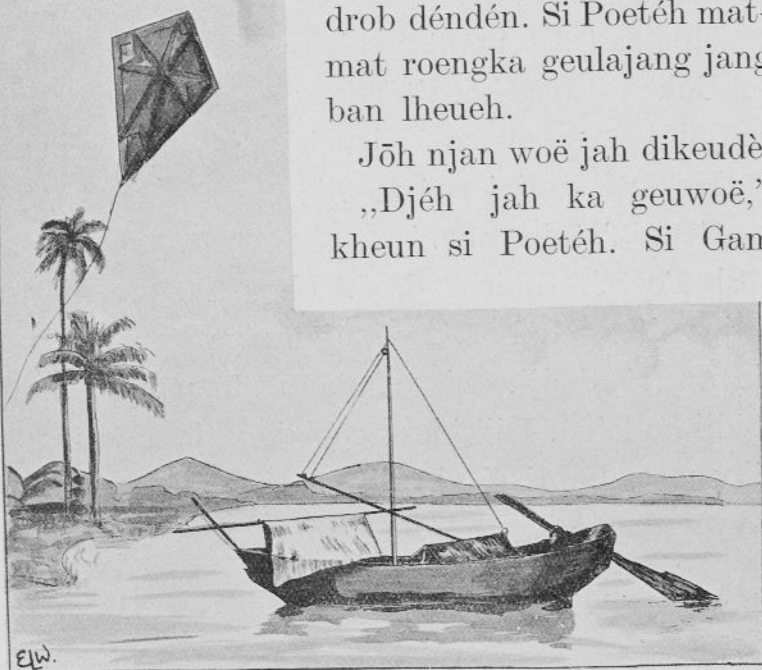

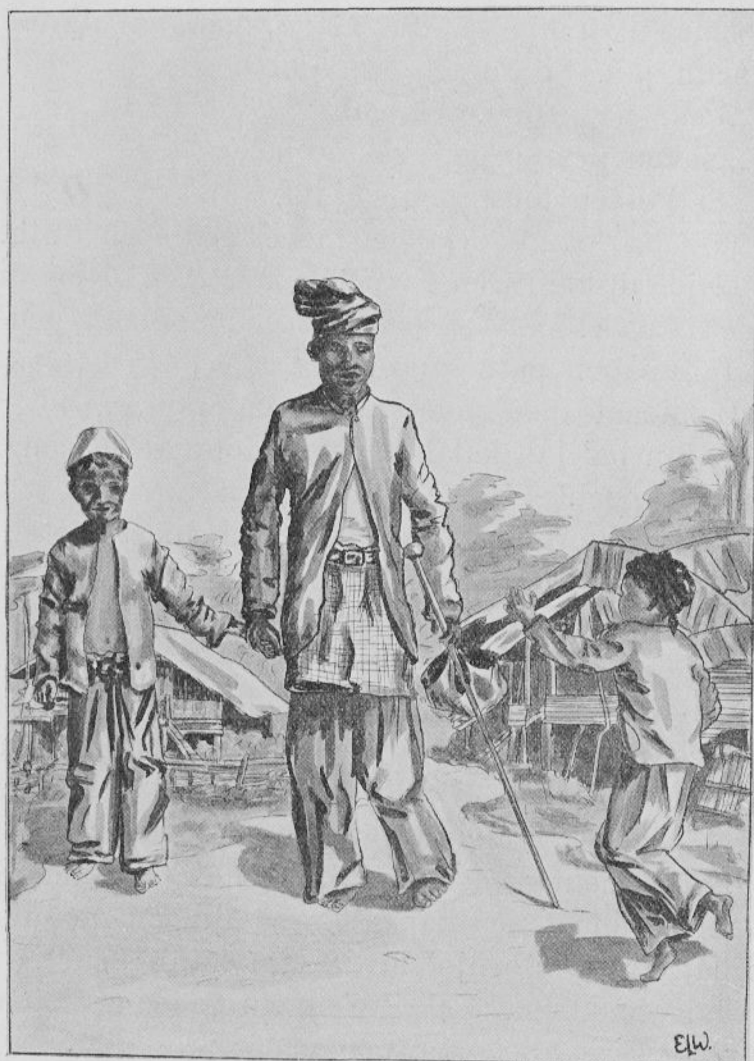
7. Si Gam keumeung bloë kapaj.

Ma geudoee' dileuen ateueh panteue. Teungoh geutjeumeutjob ngon si Banat. Si Gam ngon si Poetéh pi dileuen tjit. Si Gam teungoh drob déndén. Si Poetéh matmat roengka geulajang jang ban lheueh.

Jōh njan woë jah dikeudè.

,,Djéh jah ka geuwoë," kheun si Poetéh. Si Gam

ELW.

ngon si Poetéh ploeeng ba' jah. Teuma dja' moemat-mat djaroë. Si Gam mat ba' djaroë oeneun jah. Si Poetéh ba' djaroë wie.

„Peue na neupoewoë, jah?"

„Nakeu peue-peue," seu'ōt jah.

„Si Poetéh teusinjom-sinjom.

Trō' ba' panteue jah geudoee' geuploëh awih.

„Njoë di kah, Gam! Njoë di kah, Téh! Njoë di tjoetda kah!" kheun jah sira geubagi-bagi peunadjōh saboh patè sapo.

Bandoem aneu' miet njan gala' raja.

„Njan ba' jah kalakèe pèng. Gobnjan le pèng. Ban geupoebloë goelè" kheun ma.

„Jah, neubri pèng limong sèn," kheun si Poetéh.

„Peue kakeumeung bloë?"

„Lōn keumeung bloë keureutaih ngon peudab geulajang."

„Di lōn limong sèn, jah," seu'ōt si Gam.

„Keupeue di kah pèng, neu'?" kheun jah sira geugoesoee'-goesoee' oelèe aneu'geu. Si Gam teungoh padjōh peunadjōh digeuniréng gobnjan.

„Lōn meung bloë kapaj," seu'ōt si Gam. Si Gam teu'ingat keu kapaj. Baroë djingieng gamba kapaj. Geupeutoenjo' lé da lam kitab beuet.

Jah teukhém. Pakri é' meuteumeung kapaj limong sèn. Adé' mantong ngeut.

---

8. Koepoh jah kah.

,,Bōh dja' tjeupét jah doea-doea. Soë njang soenggōh le jah bri."

Jah geunjoee gaki. Si Poetéh tjeupét blaih oeneun. Si Gam tjeupét blaih wie.

,,Njoë jah?" kheun si Poetéh sira djigoesoee' gaki oeneun.

,,Njoë jah?," kheun si Gam. Saré djiwa gaki wie.

,,Gèt njoë ngon njan, sabab blaih oeneun," kheun lom si Poetéh.

,,Gèt njoë," seu'ōt si Gam. Si Gam hana djitoepeue lom peue hareutoë wie ngon oeneun.

,,Njan na tjatjat," kheun si Poetéh njang keumeung peukaroe adoëdji. Si Poetéh djitoenjo' parōt loeka ba' gaki wie.

,,Njan na boelèe," kheun si Gam.

,,Di kah pi na tjit," seu'ōt si Poetéh. ,,Lom goekèe panjang-panjang lagèe goekèe boerōng.

,,Kah brō'. Hitam lagèe Kléng."

,,Kah boentjit. Meugoemba' lagèe goeda," kheun lom si Poetéh sira djikhém.

Si Gam sakétaté, sabab hana djitoepeue djaweueb lé.

,,Euh," kheundji sira djipoh bang. Si Poetéh djikilè'. Djaroë si Gam hana keunong ba' badandji. Sabab njan si Gam makén beungèh.

,,Koepoh jah kah," kheun si Gam. Si Gam djipoh gaki jah.

,,Alah, neu', ka kapoh kèe."

,,Aa, aa, aa, lém doekhat."

,,Ha, ha ha," teukhém jah. ,,Sabab lém doekhat, teuma kapoh jah? Gaki kèe njang blaih oeneun? Han, si Poetéh njoë keubit doekhat. É' sabé djipeukaroe adoëdji. Iem, neu'! Singoh-ngoh bè' tabloë lé peunadjōh keu lém. Dja' wèh keudéh, aneu' hana gèt akaj," kheun jah ba' si Poetéh sira geudjō' pèng limong sèn. Si Poetéh pi djiwèh ladjoe.

---

9. Poepo geulajang.

Si Poetéh djidja' ba' keudè Da Meuloe. Toë, njan pat ba' simpang rèt. Sinan djibloë keureutaih si'ōn. Keureutaih njan koenèng. Gèt that roepa. Bagaih-bagaih djipoewoë keureutaih njan oeroemoh.

Si Poetéh tjo' sikin saboh didapoe. Ngon sikin njan djidja' koh peuleupeue' meureuja. Teuma djipeukab keureutaih ba' roengka. Djigeutaih ngon geutaih meureuja njan.

Na tréb si'at geulajang pi lheueh. Tapi ngon peue djipeu'é' taloë hana?

Jah teuka weueh keu si Poetéh.

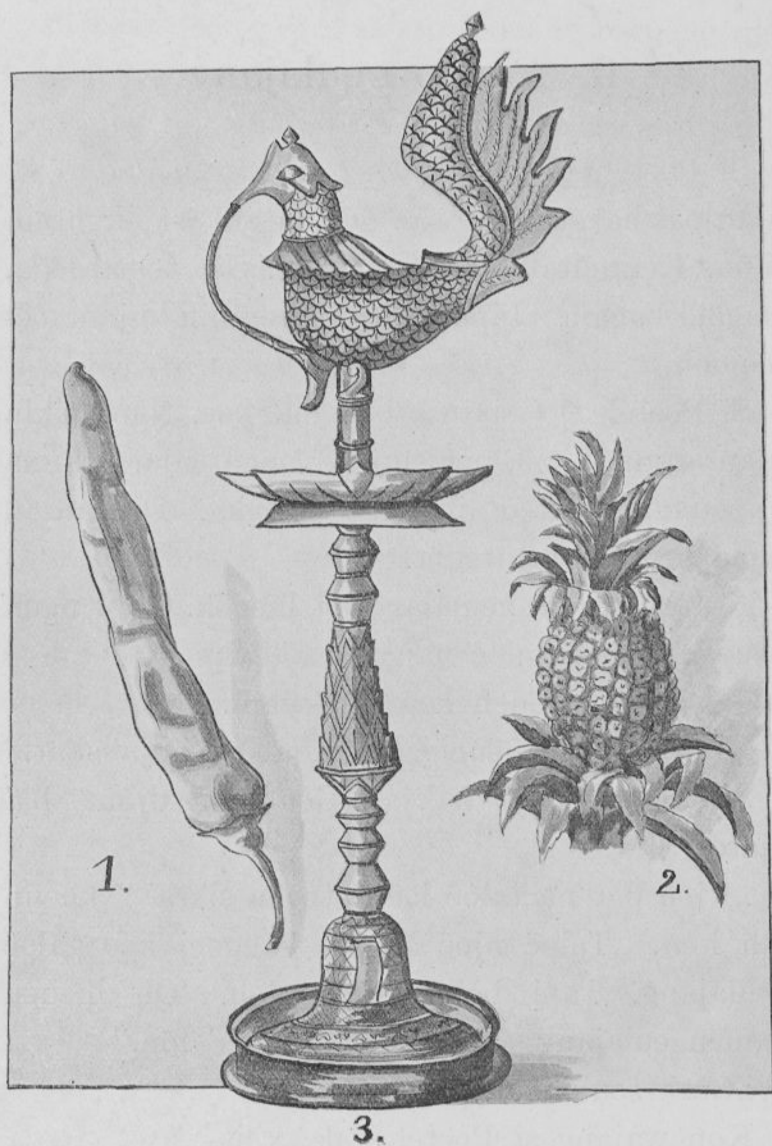
,,Téh, Téh," kheun jah. ,,Keunoë kadja' si'at."

Si Poetéh djidja' ba' jah. Geulajang djimat ba' djaroë.

,,Njoë pat na taloë kawé toeha sikra' " kheun jah lom. ,,Taloë njoë koebri kangoej keu taloë geulajang. Tapi bè' gadoh-gadoh. 'Oh lheueh kameugeulajang, kapoelang lom ba' lōn."

,,Gèt" seu'ōt si Poetéh.

Kon wajang si Poetéh gala' raja.

1.
2.
3.

Geulajang njan djibōh teuradjèe. Tapi goh lom djipeu'é'. Djiprèh na angèn gèt dilèe.

,,Krrroe!'' kheun si Poetéh tawō' angèn.

Na si'at teuka angèn. Geulajang pi djipeulheueh. Phōn-phōn hana gèt dji'é'. Brat si oelèe. Teuma djitamah ikoe batjoet treu'. Djinoë djipeulheueh lom. Ooh, tjabah, tjabah, gèt that dji'é' geulajang njan! Hana singèt moe batjoet lé. Timang raja. Si Poetéh oetōih that peugèt geulajang.

HIEM.

1. Apoej hoe ditjōng ranténg.
2. Dara barō dalam pageue.
3. Malam djeuet keu radja, oeroë djeuet keu beulaga.

---

10. Dijoeb beurandang.

Ma' ka geudja' oepeukan moebeulandja. Si Gam geukeubah ba' matjoet. Sabab diroemoh hana ngon soë djimeu'èn. Da ngon si Poetéh ka leupaih ba' sikoela. Jah pi ka geudja' ba' boeet.

Si Manja' ngon si Gam meu'èn diseuramoë.

,,Manja'! Manja'!" teudeungo soeara aneu' miet teumawō' dijoeb.

,,Peue doë?"

,,Katrōnkeu keunoë."

,,Peue boeet?"

,,Tameu'èn tagoeen-tagoeen boe."

,,Dja' tatrōn" kheun si Manja' ba' si Gam. ,,Droëneu pi asi tjit."

Si Manja' djitrōn oejoeb. Doea lhèe boh kanèt beulangong njang oebit-bit djipeutrōn sadjan. Si Barén teudong ba' gaki reunjeun. Djisambōt kanèt beulangong njan ba' djaroë si Manja'.

,,Pat njang gèt tadja' magoeen?"

,,Djéh keudéh joeb beurandang!"

Ban lhèe aneu' miet njan dja' ba'teumpat njan.

Beurandang hana djeu'ōh ngon roemoh. Teudong ba' sagoë pageue toë eumpoeng mano'.

Si Manja' sampōh brōih joeb beurandang. Si Gam ngon si Barén pi bantoe seumampōh. 'Oh ka gléh barō djipoephōn meu'èn.

Teungoh-teungoh djipeudong seunoengkèe teuka si Pijah. Teuma si Nabeuet. Lheueh njan si Midaih. Hingga nakeu doea lhèe droë aneu' inong meusapat sinan.

Idja sawa' si Midaih djigantoeng ba' tamèh. Poera-poera tirè. Keu leulangèt idja tōb oelèe si Nabeuet. Djigantoeng ngon seuloenténg pisang. Djeueb-djeueb sagoë djibōh boengong. Koenon keu tjeuradi ngon ajoe-ajoe.

---

11. Teumagoeen.

„Bōh neuseut breueh, dé' Manja'!" kheun si Barén njang djeuet keu toeha lam kawan njan. „A Pijah, neupeudéb apoej! Tjoetda Inong, neusoelie' boh laboe! Ma' oeda Midaih, neukoe oe!"

Bandoem pi moeboeet soenggōh raja. Si Manja' tampoë tanoh ngon toetōb blèt. Njankeu keu

breueh. Si Inong soelie' poeti' peuté' geunantoë boh laboe. Njang la'én tjang-tjang boh eumpeue' keu sie. Na tjit njang teungoh koetéb-koetéb naleueng. Poera-poera peusieng goelè.

,,Padoem matjam tatagoeen goelè, tjoetda Barén?"

,,Keupeue le that matjam di adé'. Meu kanoeri sikaj breueh. Meu ka na goelè sie meu doea beulangong, ka roë djeuet. Teuma toemèh-moemèh batjoet sapeue. Reundang kada doea lhèe boh tjawan. Ka adé' bōh santan lam goelè oedeueng?"

,,Ka, tjoetda."

,,Pakri njang djeuet neupeugètkeu," kheun lom si Barén.

,,Teungkoe ka neujoee hej?" tanjong dapo Nabeuet.

,,Ka, ba' adé' Agam. Tapi goh lom teuka."

,,Bōh meungnjo meunan, ka djeuet tabōh boe. Toh talam? Pat tjawan pingan, tjoetda?"

,,Tjoetpo Limah, djéh teungkoe ka teuka. Neutrōn droëneu oeseuramoë dja' leueng tika. Neupeutrōn ngon baté ranoeb sigo."

---

12. Kandoeri.

Na tréb si'at woë si Gam. Si Gam djimè ngon doea droë. Ban doea aneu' agam silajeue si Gam. Njankeu keu teungkoe njang padjōh kandoeri.

,,Neupijōh, teungkoe'' kheun si Limah. ,,Neupadjōh ranoeb-ranoeb.''

Teungkoe pi geudoee' ateueh tika. Ateueh si'ōn tika brō' njang djileueng lé si Limah.

Si Limah peudoee' broee' saboh. Teungkoe geumat-mat broee' njan. Poera-poera geupadjōh ranoeb.

Teuma kandoeri pi djibōt lé saboh talam. Keu talam sitoee'. Dalam sitoee' njan na broee' oe ngon broee' kreueng. Asoë broee' njan moebagoëbagoë. Na poeti' djambèe, na boh ara, na ōn katjang.

,,Teungkoe padjōh boe ngon sira'' kheun si Limah njang peutimang djamèe.

Teungkoe pi geusrah djaroë. Teuma geupadjōh boe poera-poera.

Lheueh njan si Moesa beuet patihah. Peue djikheun?

,,Patihah pati kabom,
Singoh-ngoh neuhej lom."

Teuma barōkeu padjōh boe oereueng inong.

,,Neuteumo' goelè, tjoetda Pijah!" kheun si Barén. ,,Neutamah boe lom, bè' malèe-malèe!"

,,Keu soë tamalèe," seu'ōt aneu' miet njan. ,,Geutanjoë sabé keudroë-droë."

Dalam njan trō' da si Gam. Si Banat tingkoee adoë. Djipoewoë ladjoe oeroemoh. Sabab ma pi ka geuwoë dipeukan.

---

13. Haba.

Oeroë njoë Aleuhad. Da hana geudja' ba' sikoela. Djéhpat gobnjan dilikōt moh. Geudoee' ateueh joeb ba' geulima. Sira geukalonkalon adoë si Banat djisrat rindo.

,,Da! da!" kheun si Gam.

,,Peue, dé'."

,,Baroë neumeudjandji. Neukheun, oeroë njoë neumeung peugah haba. Peue haba, da?"

,,O, njo" kheun da. ,,Bōh doee' keunoë beu toë-toë. Si Manja' pi djeuet tjit djideungo. Haba njoë haba aneu' mano' toengang. Pakri ban soeara aneu' mano', Gam?"

,,Tjieb-tjieb" kheun si Gam sira djidoee' 'oh meusaneut toë da.

Lheueh djipeudoee' teumpat neutjob oegeuni-réng kheun da:

,,Na saboh aneu' mano'. Aneu' mano' njan toengang raja.

Ba' si'oeroë madji teubiet oeloea gampōng. Aneu' njan djimè sadjan-sadjan aneu' la'én.

'Oh trōih ba' binèh blang kheun inong mano':

,,Hai aneu', kaprèh kah sinoë! Ma dja' mita boe sigo troë lam oemong njan. Koekeumeung mè kah hana gèt rèt. Lom pi koetakōt. Salèh djiti-jeueb euntreu' lé manoesia, han katoeho peu-lheueh droë. Kah mantong oebit. Keu kah euntreu' ma' poewoë peunadjōh. Ma' dja', bōh. Si'at trōih lé ma gisa. Bè' kawèh-wèh sinoë, bōh nja'!"

Lheueh djikheun narit njan inong mano' pi djidja' ladjoe.

Kkeun oereueng toeha:

1. Teupat keu pangkaj, akaj keu laba.
2. Harab bè' binasa, amanah bè' meutoeka.
3. Tadoee' bè' pat njang gob pinah, tamarit bè' njang gob bantah.

---

14. Haba.

(Seunambat).

Kheun aneu' mano' njang toengang njan:

„Ma tréb mantong geuwoë. Bah koedja'-dja' si'at keunan, kalon-kalon gampōng."

Beuthat djitham lé sèedaradji hana djipatéh. Aneu' mano' njan djidja' tjit. Peue njang djikalon sipanjang rèt bandoem hireuen.

„Alah gèt that gampōng njoë. Bah koedja' batjoet treu'."

Aneu' mano' njan pi djidja' lom. Tamong djoerōng teubiet djoerōng. Hingga ho djeu'ōh lé ngon teumpat boenoë. Seuneu-

lheueh aneu' mano' njan pi sisat. Hana djitoeho woë lé."

,,Sajang" kheun si Gam. ,,Teuma pakri, da? Hana djidja' mita lé madji?"

,,Djidja' mita kon na. Tapi hana meuteumeung. Padit na tréb wawoë, meuroempo' ité' saboh. Kheun ité': ,,Haj nja', peuë boeet kah sinoë?" Seu'ōt aneu' mano' njan sira djimoë: ,,Ma lōn hana moepat. Lōn keumeung woë, hana lōn toeho rèt."

,,Meunankeu meungnjo aneu' gala' meurawoh, aneu' hana tém patéh ma," kheun ité' deungon beungèh. ,,Bōh bè' soesah lé. Djinoë kaseutèt kèe. Kah koepeulara trō' 'an raje'. Lagèe aneu' droëkoe. Aneu' mano' njan pi mangat até. Meutjōb-tjōb djiseutèt lé dilikōt kawan aneu' ité'.

---

15. Haba.

(Seuneulheueh).

Inong ité' sajang raja keu aneu' mano' njan. Ho njang djidja', djiba. Peue njang na moedah djibri keu peunadjōh. Pakri ban keu aneu' droë meunan keu djih.

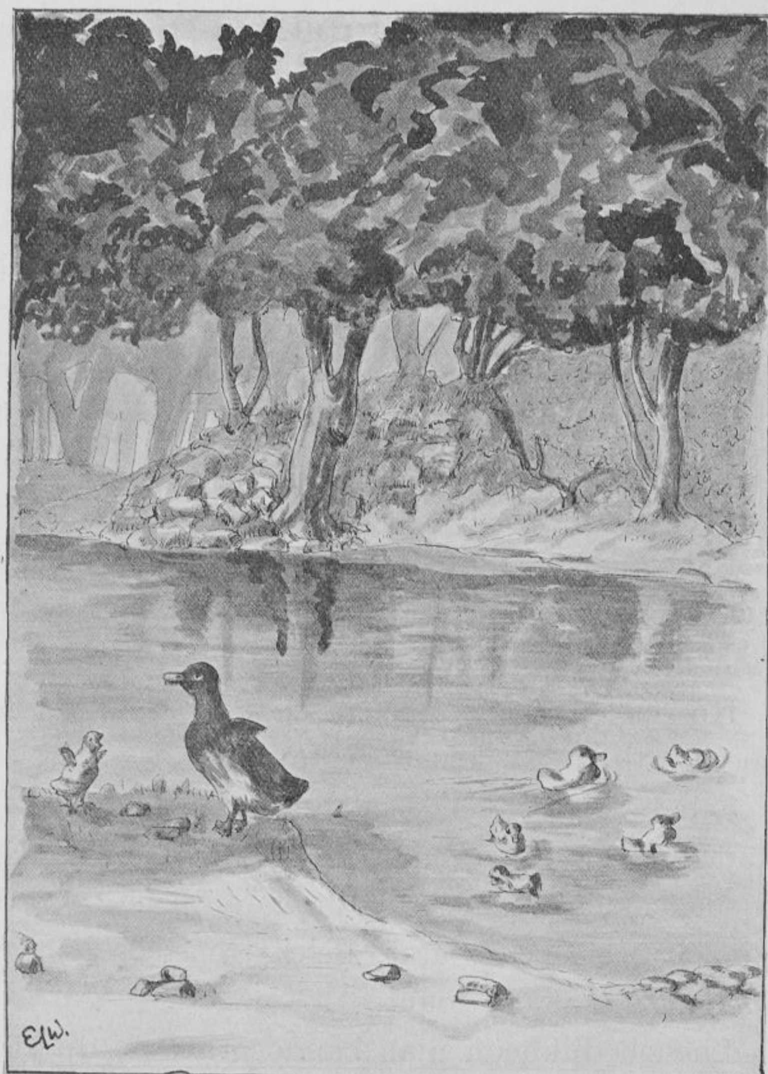
Tapi aneu' mano' meula'én até. Meungnjo rōh ité' djibri eumpeuen awaj keu aneu' droë, djih pi beungèhlé. Djikheun lam atédji: ,,Njankeu ban, meu geutanjoë aneu' geutoeeng."

Ba' si'oeroë inong ité trō' ba' sabo hkoelam. ,,Oentōng raja," kheun ité'. ,,Ka doea oeroë hana tamanoë. Sinoë tamanoë boe mangat."

Ité' gala' raja keumeung manoë. Tapi njang soesah dji' ingat keu aneu' mano'.

Sabab njan kheun inong ité': ,,Haj aneu', kadeungo lōn. Kah mano', kamoë ité'. Kamoë djeuet moemeulangoee, kah han djeuet. Sabab njan kaprèh ma didarat. Bè' katrōn-trōn lam ie. Meungnjo katrōn, teuntèe lham."

Lheueh djikheun njan bandoem ité' pi djigrōb lam koelam.

Aneu’ mano’ teudong sidroë ateueh ateueng. Djikalon aneu’ ité’ meulangoee lam koelam, di djih pi haro’.

,,Kèe teuntèe djeuet tjit koemeulangoee,” kheun aneu’ mano’. ,,Bah koepeuleumah tjarong droëkoe, mangat tahe bandoem aneu’ ité’.”

Tjoem, aneu’ mano’ djigrōb lam ie.

Djikalon njan, inong ité’ teukeudjōt. Bagaih-bagaih djilangoee keunan djikeumeung toelōng. Tapi han sakon goena. Aneu’ mano’ njang keumeung peuleumah tjarong droë, ka awaj lham.”

,,Alah sajang, kon da?” kheun si Gam njang ka rab teubiet ie mata.

,,Teuntèe sajang,” kheun da. ,,Teutapi kah, meungnjo toengang-toengang meunan tjit doedoë.”

16. Boeleuen peungeuih.

Kon wajang trang djeueb-djeueb sagoë,
Sang oeroë diphōn 'an sindja,
Mangat até aneu' nanggroë,
Sinaroë teubiet oeloea,

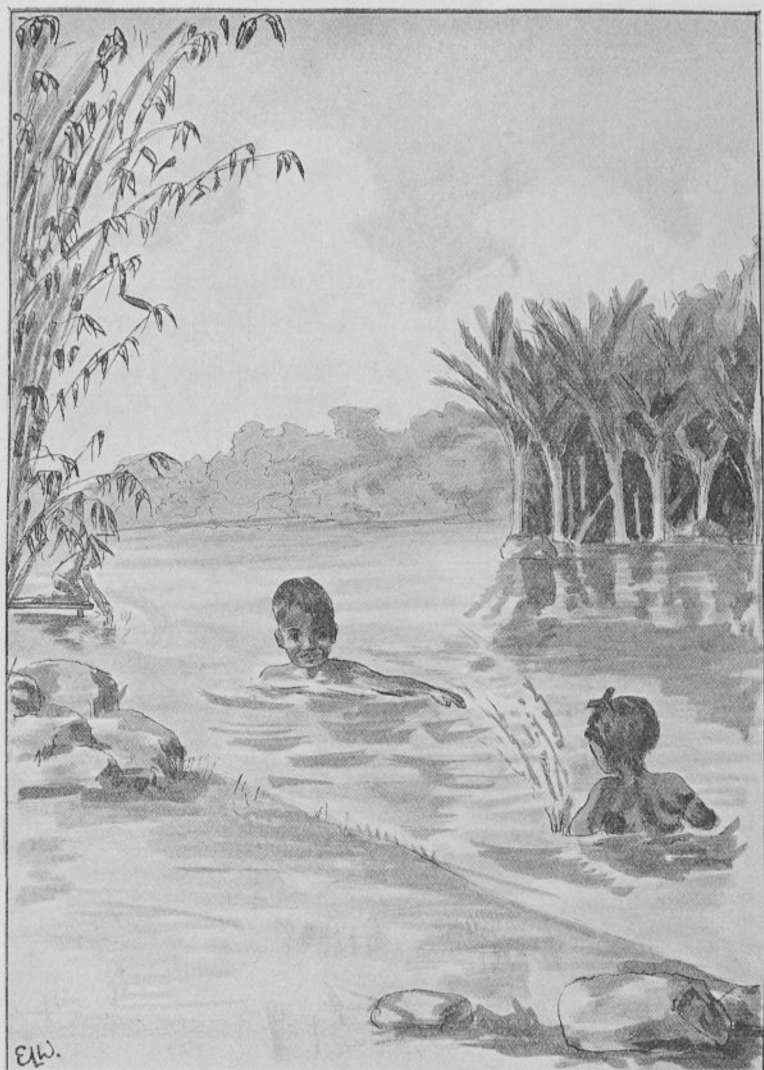
Njang ladoem doee' poh beurakah,
Ladoem peugah saboh haba,
Ladoem pèh dab ladoem joeb bangsi,
Ladoem meunari meuseusoeka,

Njang la'én teungoh moeajang,
Sabé seudang moeda-moeda,
Na njang teungoh doee' meuseunang,
Aneu' ngon nang sabé padra,

Di kamoë meu'èn moepét-pét,
Ladoem peulét ladoem meusa,
Njang ladoem ploeeng poenggang-panggét
Moepitjét lam-lam ba' kala.

Di lém sidéh ba' eue galah,
Tjoet da Peulah sabé dara,
Di apatjoet meu'èn po' seumpom,
Ta'eu teudoegom doea-doea.

Bandoem kamoë até gala',
Hingga trōih ma' geujoee gisa,
Teuma kamoë moewoë meudja' éh,
Haba pi habéh malam ka djoela.

17. Oekroeeng.

Si Gam joee peugah lom haba. Da han djitém lé. Da keumeung dja' seumeurah. Si Isah ka teuka, dja' maba da. Si Gam ngon si Manja' lakèe dja' sadjan. Da kheun djeuet. Asaj bè' djitadjō keudéh keunoë dikroeeng. Ma pi geubri dja' tjit si Gam meungnjo ngon da.

Da mè peukajan koeto saboh awih. Si Isah pi meunan tjit. Si Gam ngon si Manja' hana mè sapeue.

Kroeeng hana djeu'ōh ngon roemoh si Gam. Njan pat blahdéh lampōih. Si'at sagaj djidja', aneu' miet njan pi ka trōih.

Kroeeng njan loeaih that. Tapi iedji hana lhō'. Tjit 'èt teu'ōt sagaj. Meurandéh meuranoë na pasi. Ateueh pasi njan le batèe raja-raja.

Da geupiléh teumpat njang gèt. „Djéhpat njang gèt, joeb ba' ara!" kheun da. „Sidéh reuloej."

Teuma kheun da ba' si Gam ngon si Manja': „Soeet badjèe ban doea kah, mangat da srah!"

Jōh goh djiseumeurah, si Banat djipoemanoë adoëdji dilèe. Si Gam gala' raja keumeung manoë lam kroeeng.

Si Banat mè adoë ba' teumpat njang deue. Sinan djipoemanoë si Gam ngon si Banat.

„Nom!" kheun da ba' si Gam.

Si Gam peulham oelèe lam ie. Si Manja' pi seunom tjit.

Si Gam tji-tji meulangoee. Gaki ban doea meugloeeng-meugloeeng. Djaroë wie djaroë oeneun keumajōh.

„Bōh séb ka," kheun da. „Teungoh dilèe. Euntreu' geumanoë lom. Da pi da manoë tjit."

---

18. Djipeungeut lé keudidi.

Dang-dang da seumeurah si Gam koerè'-koerè' anoë ngon si Manja' ateueh panté. Kadang-kadang djipeugèt titi. Kadang-kadang djikoeeh koelam atawa mon. Meudjan-djan djipeugèt teunamba' ngon anoë njang halōih njan. Kheun si Gam teunamba' njan pageue lampōihdji. Ba' wa'tèe njan si Gam seu'oe raja.

Peue keu teunaman?

Si Gam djitjo' anoë basah saboh teuboeet. Anoë basah njang halōih si dalam mon. Anoë

njan djipeutidjoh meutoempō'-toempō' lam teunamba'. Njankeu keu peunoela lampōih si Gam. Toempō' njang manjang-manjang ba' oe, kheun si Gam. Toempō' njang meujoeb-meujoeb, ba' timon ngon ba' moela.

Tréb ba' tréb si Gam pi gla' ninan.

„Dja' tamita sipōt," kheun djih ba' si Manja'.

„Dja' oedéh, lém Gam" seu'ōt si Manja'.

Si Gam ngon si Manja' dja' seutèt taloë panté. Djikalon keudéh kalon keunoë, tapi hana sipōt. Rimèh pi tan tjit na. Ban doea djidja' lom.

Peue djéh ateueh bateueng?

Tjitjém. Boelèedji keulabèe. Ikoedji moemètmèt sabé. Parōhdji panjang batjoet. Tjitjém njan djitrōn ateueh bateueng. Djipeurab toë ie. Peue djitjoh djéh ba' binèh ie?

Si Gam peutoë keunan. Si Manja' pi peutoë tjit. Tjitjém njan goh lom djipo.

„Peue tjitjém njan, lém?" tanjong si Manja'.

Si Gam ka djitoepeue nan tjitjém njan. „Keudidi," kheun si Gam. Ō, teungoh djipadjōh oedeueng."

„Seu'iet raja keudidi njan?" kheun lom si Manja'.

„Bah koedja' drob," kheun si Gam.

Si Gam peurab. Broe, tjitjém njan djipo ninan. Djéh ho djidong ateueh kajèe hanjot. Sama teungoh kroeeng.

Sira djigo'-go' ikoe djimeusoe. Sang-sang djikheun ba' si Gam:

„Njan na djra, nja' Gam, ka keunong peungeut?"

Si Gam tahe si'at kalon tjitjém njan. Teuma djimaba si Manja' dja' riwang.

EUNGKŌT SOERÈ.

(Beurakah).

Jah: Pakri ban tapeulakoe njang mangat eungkōt soerè?
Ma': Tatagoeen ngon aweueh.
Jah: Kon.
Da: Tareundang.
Jah: Kon tjit.
Bang: Tapeuleuma'.
Jah: Hana mangat.
Lōn: Pakri ban tjit njang mangat, jah?
Jah: Ta . . . . pa . . . . djōh.

Bandoem meukhém.

---

19. Dja' oepeukan.

Si Gam tari raja. Badjèedji barō. Siloeweuedji barō. Koepijahdji pi barō tjit.

Ho djikeumeung dja'?

Oepeukan.

„Bōh dja' oedéh, Gam" kheun ma.

Ma geutōb pintō. Aneu' koentji geupeudoee' oeateueh bara. Teuma geutjo' raga boh rambōt ba' oelèe reunjeun. Geuseu'ōn ateueh oelèe. Lheueh njan geudja' ladjoe doea-doea ngon si Gam.

Oeroë mantong beungoh. Sabab njan mangat that dja' seutèt ateueng blang. Sigo-go djipōt angèn meusèb-sèb. Sidjoee' badan geutanjoë, mangat raja.

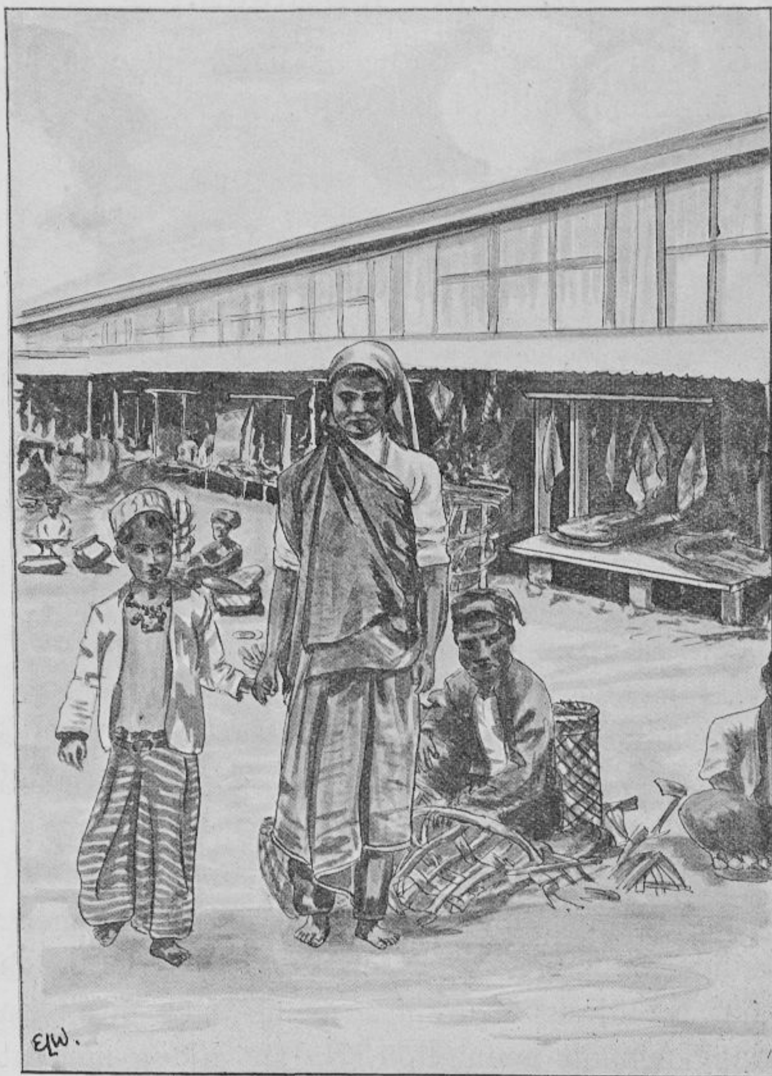
„Na hè', Gam?" tanjong ma.

„Hana," seu'ōt si Gam.

Si Gam djidja' meulèt-meulèt dikeue ma. Badjèe ka basah keunong reu'ōh. Tapi djikarat tjit. Sabab haro' djikeumeung eu peukan.

Ma ngon si Gam pi trōih oepeukan.

Kon wajang ramè dipeukan. Le that oereueng teungoh bloë-poebloë. Na njang poebloë dabeueh idja. Na njang meunijaga meuih ngon pira'. Na njang meukat peunadjōh. Na tjit njang meukat roekōn goelè ngon boh kajèe.

ELW.

Si Gam mangat that até. Matjam-matjam geubloë lé ma keu djih. Baloeem si Gam ban doea blaih ka peunoh. Blaih oeneun meu'asoë roeti. Blaih wie meu'asoë eumpieng ngon goela taré'.

Peue njang djimat lé si Gam ba' djaroë?

Koepijah barō saboh geubloë lé ma. Tjeudaih raja han peue peugah. Si Gam gala' that meuteumeung koepijah njan.

Lheueh geumoebloë batjoet sapeue, ma pi geuwoë oegampōng.

---

20. Mano' si Gam.

,,Soë po mano' njang keuteue' djéh?'' tanjong ma.

,,Hōm,'' seu'ōt da, ,,hana lōn toepo.''

,,Tji dja' kalon, Gam. Kadang mano' kah!''

Si Gam djitrōn pantaih-pantaih. Djidja' ladjoe ba' eumpoeng mano'. Saboh mano' inong boelèe boeré', teudong ateueh beunteueng pageue. Mano' njan djikeuteue' hana teudōh. Njankeu mano' si Gam. Njo mano' njan njang tōh boh?

Si Gam djilōb lam eumpoeng mano'. Djidjeungeu' lam sangka'. Ō, mangat that até si

ELW.

Gam! Lam sangka' njan teugoelé boh mano' saboh. Poetéh lagèe gapeueh. Boh mano' si Gam njang ban djitōh si'at njoë.

Sira djigrōb-grōb si Gam djitjo' boh mano' njan. Djipeu'é' ba' ma oeroemoh.

,,Ma! ma! neu'eukeu, peue ba' djaroë lōn?" kheun si Gam. Si Gam peuleumah boh mano'.

Ma pi gala' han ban.

,,Ka djimoeboh mano' kah, Gam," kheun ma. ,,Tapi boh phōn njoë bè' geupadjōh keudroë. Mè noë ba' ma. Tabōh keu kandoeri, mangat beureukat."

Si Gam djō' boh mano' njan ba' ma. Teuma djitjo' padé saboh broee' lam goeni. Djidja' bri keu mano'-dji.

Mano' si Gam seu'iet raja. Si Gam djimat-mat ba' ikoe mano' njan. Djigoesoee'-goesoee' ba' roeeng ngon djaroëdji.

Kheun si Gam: ,,Singoh katōh lom boh, beh oelōn?"

Mano' hana djiseu'ōt sapeue. Njang na teungoh djitjoh padé, djimeusoe meukeut-keut. Peue djipeugah, djikheun djitém?

---

21. Kitab barō.

Da ngon lém ban geuwoë ba' sikoela. Ban doea teungoh ba' gaki reunjeun kalon kitab. Kitab njan kitab barō. Kitab geupeungoej lé goeroe. Le that gamba njang djroh-djroh didalam.

„Da! da!" kheun si Poetéh ba' si Banat. „Neungiengkeu adé', peue djipeugèt?"

Si Gam ngon si Manja' dja' meu'ikōt-ikōt. Si Gam djipét mata, poera-poera oereueng boeta. Si Manja' taré' ba' djaroëdji. Ladjoe djihoee toë da ngon lém.

„Neubri seudeukah batjoet!" kheun si Gam. Si Gam djitheun djaroë. Hana oebah lagèe oereueng geumadè.

Da kalon ateueh si Gam ngon si Manja'.

Teuma kheun da: „Bè' meunan, Gam. Da hana gala' ka'oeroe-oeroe oereueng geumadè. Keunoë ban doea, mangat da peuleumah na peue-peue. Peue njoë, Gam?"

Da toenjo' lam kitab. Si Gam ngon si Manja' teuka dja' kalon. Ban doea gala' raja.

„Njoë ité' " kheun si Manja'.

,,Njoë boebèe," kheun si Gam.

,,Njoë kamèng lōn." kheun si Manja'.

,,Njoë kapaj lōn," seu'ōt si Gam.

,,Njoë peuë le that djaroë?"

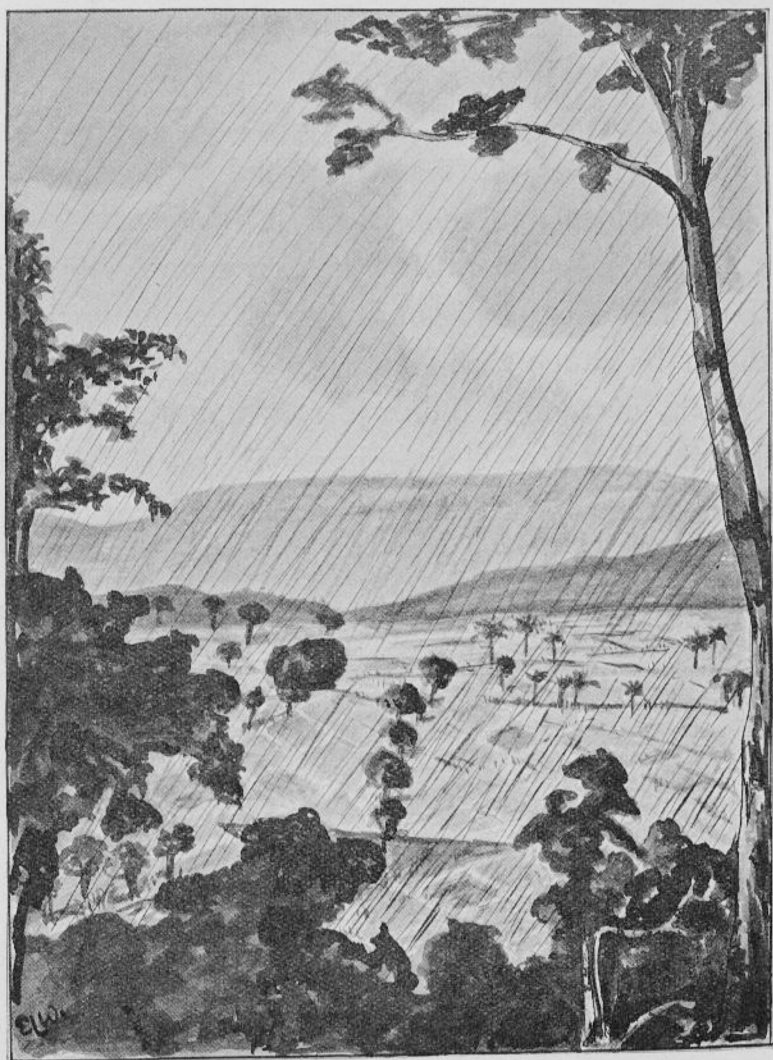
Soë djéh ba' pintō pageue?

Ō, matjoet dja' maba woë si Manja'.

,,Bōh dja' woë dilèe," kheun gobnjan ba' si Manja'. Si Manja' pi geutingkoee. Teuma geujoee kheun ba' aneu'geu:

,,Lōn gisa dilèe, bōh tjoetda Banat, bōh lém Poetéh, bōh lém Gam. Singoh-singoh lōn teuka lom keunoë ba' droëneu."

Lheueh njan matjoet pi geuteubiet oeloea pageue. Si Banat ngon si Poetéh lhèe ngon si Gam pi é' leugat oeroemoh.

22. Oedjeuen.

Ho njang tangieng ho tapandang,
Ban saboh blang saboh nanggroë,
Leumah ta'eu lagèe djeundrang,
Naleueng panjang djeueb-djeueb sagoë.

Koenèng ngon ōn poetjō' lajèe,
Doem ba' kajèe toë ngon djeu'ōh;
Mala boengong njang mangat bèe
Sajang teubèe doem dilampōih,

Oeroë taré' tanoh pi tjrah,
Keubeue reu'ah ban sagaj bé;
Mon habéh thō han peue peugah,
Djeueb meunasah oereueng tahlé.

Teungoh-teungoh soesah han ban,
Leumah awan deungon reudō';
Goerōh meusoe meutindan-tindan,
Oedjeuen jōh njan meukoetoetō'.

Djinoë teunaman hidjō doemna,
Leuhoe teuma oe ngon padé;
Kroeeng pi bōhbah han teukira,
Mon ngon paja meu'ie saré.

Barō seunang doemna énsan.
Doem binatang asoë oeteuen;
Keureuna djinoë keumoedahan,
Karōnja Toehan teuka oedjeuen.

ASOË.

		Moeka
1.	Manoë	5
2.	Dja' moentèe	6
3.	Keumiet mano'	8
4.	Peunajah	10
5.	Pantōn peu'ingat	12
6.	Adoë ngon a	13
7.	Si Gam keumeung bloë kapaj	16
8.	Koepoh jah kah	19
9.	Poepo geulajang	21
10.	Dijoeb beurandang	24
11.	Teumagoeen	25
12.	Kandoeri	27
13.	Haba	29
14.	Haba (Seunambat)	31
15.	Haba (Seuneulheueh)	33
16.	Boeleuen peungeuih	37
17.	Oekroeeng	39
18.	Djipeungeut lé keudidi	40
19.	Dja' oepeukan	43
20.	Mano' si Gam	45
21.	Kitab barō	48
22.	Oedjeuen	51

DIKELOEARKAN OLÉH J. B. WOLTERS

GRONINGEN — DEN HAAG

GAMBAR PETA POELAU SOEMATERA

OENTOEK SEKOLAH

OLÉH

C. LEKKERKERKER

OEKOERAN PERTIMBANGANNJA 1 : 1.500.000
LÉBARNJA 164 cm; TINGGINJA 107 cm

DENGAN TIGA PETA PERTAMBAHAN,
OEKOERAN PERTIMBANGANNJA 1 : 750.000, JAÏTOE:

1. PETA TANAH PERKEBONAN DI-SOEMATERA PASISIR TIMOER (DELI) DAN TAPANOELI; 2. PETA SOEMATERA PASISIR BARAT; 3. PETA PEMBEHAGIAN P. SOEMATERA JANG NANTI AKAN DITENTOEKAN, DENGAN NEGERI² JANG ADA RADJANJA SENDIRI ATAU TIDAK

Harganja:
ditèmpèlkan pada kertas jang koeat, dengan kajoe penggoeloengnja jang dapat dilepaskan (systeem Keiser) . . . . f 12,50
ditèmpèlkan pada kain, dengan kajoe penggoeloengnja jang dapat dilepaskan (systeem Keiser) f 17,50

Peta ini amat terang dilihat dari djaoeh, meskipoen segala apa-apa jang perloe tergambar padanja. Poelau Djawa sebelah barat, p. Borneo seb. barat, p. Bangka, p. Belitoeng, p.p. Riau dan Lingga, Singapoera masoek djoega pada peta ini. Keterangannja d. s. b. tjara Belanda dan tjara Melajoe.

BATAVIA, GANG SCOTT 5